

**Hoorzitting/Rondetafelgesprek Vaste Commissie voor Financiën
Herziene Richtlijn Betaaldiensten (PSD 2)
15 november 2017**

Inbreng namens Holland FinTech

Financiële innovatie is van groot belang voor consument en bedrijfsleven. Het leidt tot vernieuwing en concurrentie die de keuzemogelijkheden voor consumenten en bedrijven vergroot. Dat leidt tot betere, meer toegankelijke, goedkopere en transparantere financiële diensten.

De herziene richtlijn betaaldiensten (PSD2) geeft de klanten het heft in handen zelf te bepalen van wie ze (innovatieve) financiële diensten willen afnemen en hun bank wordt verplicht mee te werken om de wensen van de klant te realiseren. Dit sluit aan bij een bredere trend van Open Banking, zoals in verschillende landen wereldwijd al te zien is. Dit is voor Europa een inhaalslag, waarbij de wetgever het initiatief heeft genomen.

De PSD2 biedt nieuwe kansen voor nieuwe klantgerichte en innovatieve oplossingen door betere toegang tot de eigen klantdata van de klant mogelijk te maken. Zowel bestaande financiële dienstverleners als nieuwe toetreders zullen, op basis van de mogelijkheden tot het doen van betalingen en het ophalen van informatie bij banken, klantgerichte diensten ontwikkelen.

Nederland loopt, samen met België, achteraan bij de nationale implementatie van PSD2 en het niet halen van de deadline leidt tot veel onzekerheid. Daarnaast wordt de discussie over PSD2 te veel gevoerd vanuit een zorg omtrent privacy, die niet sec voor betaaldiensten maar voor digitale dienstverlening als geheel moet worden gevoerd. Daarom vragen wij aandacht voor de volgende zaken:

- De huidige vertraging leidt tot een grijs gebied voor zowel nieuwe toetreders als banken vanaf 13 januari. Duidelijkheid en snelheid rond vergunningverlening en de snelle inwerkingtreding van de Regulatory Technical Standards (RTS) zijn belangrijk voor alle partijen in het ecosysteem.
- Verdere vertraging in implementatie is ongewenst voor de Nederlandse concurrentiepositie binnen Europa. Bij verdere vertraging zullen nieuwe toetreders en mogelijk bestaande spelers uitwijken naar het buitenland.
- Alle ondernemingen (en met name Fintech ondernemingen) zijn gebaat bij een Europees level-playing field en verdere standaardisering. Nationale opties dienen terughoudend te worden gebruikt.
- De discussie over de PSD2 wordt vertroebeld door een bredere discussie over privacy. In het huidige wetsvoorstel houdt de klant controle over zijn eigen financiële gegeven, waarbij de gegevensbescherming en de expliciete goedkeuring van de consument is gewaarborgd via specifieke bepalingen in PSD2 en zal verwerking van deze gegevens altijd moeten voldoen aan de algemene bepalingen in AVG.
- Een brede discussie over digitale dienstverlening (waaronder financiële dienstverlening), over privacy (en security), het vergroten van de kennis en weerbaarheid van consumenten en ondernemers en passend toezicht ondersteunen wij graag. Deze discussie moet een tijdige implementatie echter niet in de weg staan.

Onderstaand treft u een uitgebreidere toelichting van onze standpunten.

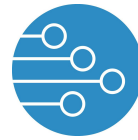
- **Belang van innovatie voor consument en bedrijfsleven:**
  - Innovatie stimuleert concurrentie op kosten, gemak en transparantie, en brengt daarmee nieuwe keuzemogelijkheden voor consument en bedrijven.
  - Financiële innovatie is afhankelijk van het samenspel tussen beschikbare technologie, het wetgevend kader en de adoptie van technologie door de gebruikers. Met de PSD2 wordt een duidelijk wetgevend kader gecreëerd waarbinnen verdere technologische ontwikkeling en innovatie kan plaatsvinden. Deze technologische ontwikkelingen passen in een bredere trend naar Open Banking, die ook al binnen en buiten Europa een belangrijke ontwikkeling doormaakt. Bijvoorbeeld in Noord-Amerika, Australië en Azië.
  - Een belangrijk uitgangspunt daarbij is dat de eindgebruikers zelf eigenaar zijn van hun (financiële) data en zij deze aan specifieke partijen ter beschikking moeten kunnen stellen. Hoewel een versnelling in fintech innovaties te verwachten is als gevolg van de PSD2, is deze ontwikkeling niet nieuw. Het verstrekken van eigen financiële data aan derden bestaat reeds. Consumenten kunnen nu al hun data downloaden en verstrekken aan derden, bijvoorbeeld voor financiële huishoudboekjes of financieel advies. Veel ondernemers maken nu al gebruik van boekhoudkoppelingen voor online boekhouden. Dit gebeurt echter vaak zeer omslachtig en nieuwe aanbieders zijn afhankelijk van welwillendheid van banken.
- **PSD2 legt basis voor nieuwe klantgerichte en innovatieve oplossingen voor consument en bedrijfsleven:**
  - De richtlijn betaaldiensten biedt veel ruimte voor nieuwe producten en diensten op basis van financiële gegevens. Deze innovaties zullen niet alleen van nieuwe toetreders komen, maar ook bestaande partijen zullen innoveren en nieuwe diensten gaan aanbieden aan hun klanten. De PSD2 zal voornamelijk innovaties aanjagen op het gebied van betaalgemak en financiële informatiediensten.
  - Voorbeelden van betaalgemak zijn een betere klantervaring en sneller afrekenen in (web)winkels maar ook goedkopere internationale betalingen. Daarnaast zullen er ook nieuwe betaalapps gericht op specifieke doelgroepen worden ontwikkeld, zoals voor ouderen of jongeren. Online toegang tot financiële data kan zorgen voor een beter totaal inzicht en overzicht. Dit zal bijdragen aan nieuwe oplossingen op het gebied van grip op dagelijkse bankzaken voor consumenten, maar zal ook leiden tot beter financieel advies voor krediet, hypotheek en pensioen. Ook de financiële weerbaarheid kan beter worden ingeschat en daarmee kan overkreditering worden voorkomen. Voor het MKB kan gedacht worden aan snellere en goedkopere kredietverlening en betere productkeuzes afhankelijk van gebruik.
  - Daarnaast zullen er producten en diensten beschikbaar komen voor consument en MKB die voorheen niet beschikbaar waren. Hierbij zullen nieuwe oplossingen zich vooral richten op hiaten in bestaande dienstverlening en te dure producten en diensten. Daardoor zal vooral de onderkant van de markt profiteren, zoals ook nu veel nieuwe toetreders zich richten op markten waar de grote spelers wegtrekken.
- **Nederlandse banken en fintech bedrijven staan niet tegenover elkaar:**
  - Binnen Europese context wordt PSD2 onterecht voorgesteld als een strijd tussen banken en fintech bedrijven. Het gaat hierbij echter vooral over de tegenstelling tussen innovatieve financiële dienstverleners, waaronder ook de Nederlandse banken, tegenover behoudende partijen. Fintech oplossingen worden namelijk door alle spelers in de markt ingezet, van nieuwe innovatieve startups tot grote banken.

- Fintech oplossingen stellen juist ook bestaande financiële instellingen in staat om hun bedrijfsvoering te verbeteren, zowel bij reduceren van kosten en risico's maar ook bij nieuwe producten en diensten. Alle Nederlandse banken zijn momenteel al bezig met experimenteren met fintech partijen, en een enkele bank heeft al toegang via API's mogelijk gemaakt vooruitlopend op regelgeving. De eerste resultaten laten zien dat innovatie en samenwerking tussen partijen leidt tot nieuwe kansen voor consument en bedrijfsleven en betere en goedkopere producten en diensten.
- Aan de kant van de verplichtingen van PSD2 staan alleen banken; zij zullen moeten meewerken om informatie te leveren of een betaling te verrichten, als de klant (of een adviseur namens hem) dat vraagt. Daarentegen zijn er veel partijen die graag van die informatie gebruik maken; naast klanten zelf vele andere dienstverleners, ontstaan uit startups, grote tech partijen of banken zelf.
- **Europees level-playing field belangrijk om fragmentatie te voorkomen:**
  - Hoewel de richtlijn de mogelijkheid biedt aanvullende eisen te stellen, zou het uitgangspunt moeten zijn om zoveel mogelijk een gelijk Europees speelveld te creëren. Innovatieve spelers zijn gebaat bij ruimte voor grensoverschrijdende activiteiten en verdere standaardisatie. In de huidige opzet leidt implementatie reeds tot een gefragmenteerd landschap in de 28 Europese lidstaten.
  - Nederland heeft nu nog een voorsprong op een groot aantal Europese landen bij innovatie in financiële dienstverlening. Willen we op Europees niveau echter in de voorhoede blijven dan moet vertraging en afwijkende implementatie zoveel mogelijk worden beperkt. Ook om internationaal tegenwicht te bieden aan Amerikaanse spelers, is het noodzakelijk de fragmentatie van de Europese markt te beperken. Verdere ontwikkelingen om tot Europese standaarden te komen zijn dan ook nodig.
- **Verdere vertraging is ongewenst, duidelijkheid is belangrijkste voor alle partijen:**
  - Naast België is Nederland het enige land dat de PSD2 niet binnen de gestelde termijn implementeert. Deze vertraging heeft nadelige gevolgen voor Nederlandse fintech ondernemingen. Verdere vertraging bij implementatie is dan ook ongewenst en zal tot meer onduidelijkheid in de markt leiden. Deze onduidelijkheid is onwenselijk voor zowel de Nederlandse banken en nieuwe toetreders en zorgt voor een grijs gebied na 13 januari en inwerkingtreding van de PSD2 in Nederland.
  - Met name de onduidelijkheid over wanneer Nederland de wet zal implementeren is daarbij nadelig. Bij marktintroducties van innovatieve concepten kan een vertraging van 3 maanden het verschil maken tussen succes en falen. De huidige vertraging heeft nu al merkbare impact op verschillende Nederlandse fintech ondernemingen. Momenteel kijken deze partijen naar andere landen voor de vergunningaanvraag; bijvoorbeeld Denemarken of Tsjechië.
  - Het vaststellen van de Regulatory Technical Standards (ook wel: RTS, de feitelijke beschrijving van hoe toegang werkt) is van groot belang bij het realiseren en het openstellen van de API's door banken. De huidige onduidelijkheid over de exacte eisen vertraagt de toegang door derde partijen. Toegang tot de banksystemen is pas na 18 maanden verplicht. Onze verwachting is echter dat partijen die PSD2-ready zijn eerder toegang zullen verstrekken onafhankelijk van de PSD2 verplichtingen. Strategische overwegingen binnen de banken alsmede de vraag vanuit de markt zullen hierbij van invloed zijn. Hoe verschillende banken hierin zullen optreden is een individuele keuze.

- **Toezicht op nieuwe spelers op de markt voldoende sluitend**
  - Naast huidige banken en bestaande overige financiële dienstverleners zullen nieuwe toetreders zich op de markt begeven. Nieuwe toetreders zullen net als bestaande dienstverleners aan streng toezicht onderhevig zijn op basis van de vergunning en de binnenkort in werking tredende Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). Nieuwe toetreders moeten aan strenge eisen voldoen en een aanvraag wordt niet lichtvaardig gemaakt; de benodigde PSD2 vergunningvereisten, de verplichte verzekering en de technische vereisten voor het opereren in één of meerdere Europese landen vragen forse investeringen.
  - Daarbij zal toegang tot de markt niet eenvoudig zijn. Nog steeds stellen mensen veel vertrouwen in hun eigen financiële dienstverleners en zullen zij innovaties van hun eigen bank eerder omarmen dan van nieuwe partijen. Dit geeft de banken een sterke uitgangspositie, ook na implementatie van de herziene richtlijn betaaldiensten. Nieuwe spelers zullen daarom aan zeer hoge eisen moeten voldoen als het gaat om veiligheid en privacy om het vertrouwen van de klant te winnen.
- **Passend toezicht voor nieuwe toetreders op de markt:**
  - Er bestaat niet één soort fintech onderneming; verschillende technologisch gedreven bedrijven zullen verschillende financiële diensten aanbieden. Innovaties vinden o.a. plaats op het gebied van betalingsverkeer, sparen, beleggen, hypotheek, verzekeren en pensioenen. Deze producten kennen hun eigen specifieke regulering. Daarom is het niet zinvol om te spreken van één specifieke (light) Fintech vergunning. In het belang van innovatie, en juist om ruimte te geven aan marktwerking, dient toezicht vooral proportioneel te zijn in lijn met de aard en risico's van de activiteiten. Holland FinTech bepleit dan ook een zgn. *step-up* vergunning, waarbij het toezicht meegroeit met de onderneming.
- **Klant houdt zelf initiatief en controle bij delen van zijn data:**
  - Een belangrijk aspect is het delen van specifieke persoonlijke data en de expliciete goedkeuring daarvan. Onder PSD2 en de AVG blijft de klant te allen tijde de eigenaar van zijn eigen data. Het delen van financiële gegevens ten behoeve van nieuwe technologische diensten blijft een individuele keuze van de klant. Voor de klant betekent dit wel dat deze zich voldoende bewust zijn aan welke partijen zij hun data verstrekken, net zoals zij dat nu al met andere gevoelige data doen. Helderheid in communicatie en duidelijke afspraken tussen gebruikers en third party payment providers (TPP) zijn daarbij belangrijk en is naar onze mening goed geregeld. Tevens zal het voor de consument ook voldoende duidelijk moeten zijn dat verantwoordelijkheden en aansprakelijkheden in de gehele keten verschuiven. Banken kunnen niet verantwoordelijk worden gehouden voor de TPP, alsook andersom niet.
  - Als gevolg van deze verschuiving in de keten zullen bestaande en nieuwe partijen ook oplossingen ontwikkelen die bijdragen aan 'privacy-by-design' en een goed overzicht geven van permissies die door de klant zijn verstrekt. Denk daarbij aan dashboards waarin dergelijke instellingen worden bijgehouden en die door de klant kunnen worden ingetrokken. Daarnaast zal de klant iedere 90 dagen het gebruik van data moeten autoriseren. Bij het intrekken van die permissie speelt het 'recht om vergeten te worden' vanuit AVG een essentiële rol. Ook nieuwe fintech ondernemingen vallen onder de werking hiervan en staan onder toezicht van zowel DNB en AP.

- **Digitale samenleving en economie vraagt weerbare digitale consument.**
  - Over het algemeen constateren wij dat veel mensen slecht geïnformeerd zijn over de rol van data, privacy en cybersecurity in het digitale tijdperk. Meer educatie is dan ook nodig om consument en ondernemer weerbaarder te maken. Nog te weinig mensen realiseren zich wat de werkelijke waarde van data is in de digitale economie. Of het nu gaat om het verstrekken van informatie aan grote spelers zoals Facebook en Google, of nieuwe kleinere spelers. Tegelijkertijd zien we wel nog steeds grote terughoudendheid bij het delen van financiële informatie aan partijen. De brede discussie over privacy en gebruik van persoonlijke data is daarom zeer relevant en wenselijk. Maar deze speelt breder dan bij financiële dienstverlening alleen.

Holland FinTech
November 2017

Holland FinTech is een inclusief platform voor financiële innovatie, waarbij ongeveer 350 Nederlandse en Europese ondernemingen aangesloten zijn. Deze ondernemingen zijn onder andere financiële dienstverleners, technologiebedrijven, investeerders, consultants, advocaten alsook innovatieve startups. Holland FinTech handelt vanuit de overtuiging dat het omarmen van nieuwe financiële oplossingen nieuwe kansen en mogelijkheden creëert voor zowel mensen en bedrijven.